

VALBY LOKALHISTORISKE SELSKAB & ARKIV

Mosedalvej 1, 2500 Valby

Lokalets tlf.: 36 16 96 55

www.valbylokalhistorie.dk

e-mail: valby.lokalhistorie@mail.tele.dk

CVR.nr. 31 66 72 75

Mobile Pay:36364

Nordea 2111 6443312496

1. september 2021

Til Overborgmester Lars Weiss

Kære Lars Weiss

Vi har flere steder læst og hørt, at du er meget interesseret i at bevare historiske bygninger og områder i København. Derfor skriver vi fra Valby Lokalhistoriske Selskab og Arkiv til dig. Vi vil gerne henlede din opmærksomhed på bevarelsen af det centrale Valby og specielt på bevarelsen af **Valbys gamle smedje, Valby Langgade 55**. Bygningen – og området – er truet, idet Københavns Kommune i øjeblikket behandler en lokalplan vedr. Mølle Alle, hvor der gives tilladelse til nedrivning af smedjen med henblik på bygning af boliger.

Valbys gamle smedje er den sidste bygning i Valby, som kan vise os, hvordan de almindelige bygninger så ud i den gamle landsby. Den eneste anden bygning, som har været en del af den gamle Valby landsby er rytterskolen, som anvendes til bibliotek.

Smedjebygningen er fra 1812 (BBR skriver 1819, men det er forkert), og det er den samme familie, der har brugt og ejet bygningen fra 1812 indtil 1985, hvor man solgte ejendommen til Tømrer- og Snedkerforbundet (nu 3F/BJMF).

Valby Lokalhistoriske Selskab og Arkiv har i flere omgange gjort Københavns Kommune opmærksom på, at smedjebygningen er bevaringsværdig, senest havde vi foretræde for Teknik- og Miljøudvalget ved møde 14. december 2020.

Bevar smedjen

Bygningen står med stort set samme udvendige udtryk, som den havde i 1812, hvilket man kan se af ovenstående billeder, og billeder, der går tilbage til 1899 (se senere), som viser det samme.

I arbejdet med lokalplanen har ejeren af ejendommen og Teknik- og Miljøforvaltningen haft to hovedargumenter for, at bygningen ikke er bevaringsværdig:

1. Bygningen har været brændt. Det er ikke helt klart beskrevet i deres materiale, hvornår branden har været, bortset fra i bilag til behandlingen i TMU af den endelige lokalplan, hvor det er anført, at branden har været i 1987. Dette kan klart tilbagevises:
  - Bygningen blev renoveret i 1987, og der er intet nævnt i kommunens byggesag om brand.
  - Den familie, der har beboet/ejet ejendommen siden 1812 har udarbejdet en familiekrønike. I den beskrives, at en bygning, som lå i tilknytning til smedjen, delvis nedbrændte i 1865, men at smedjebygningen blev reddet fra branden.
2. Renoveringen i 1987 blev udført på en sådan måde, at bygningen ikke mere er bevaringsværdig. Bindingsværket siges at være falsk. Det er alene brædder, der er sat uden på muren.
  - Dette modsiges af kommunens tilsynsførende ved byggesagen i 1987. Efter et tilsyn 21.april 1987 noteres: *"Bindingsværk i vægge og tagtømmer udskiftes m.v."* og *"Huset er bevaringsværdigt"*.
  - Derudover har Valby Lokalhistoriske Selskab og Arkiv fotos fra renoveringen. De viser, at der er bindingsværk i væggene.

I forbindelse med høringen af lokalplanen for Mølle Alle afgav **Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur** et høringssvar, hvor man bl.a. anførte:

"Da bygningen – trods udsagnet i lokalplanforslaget – må siges i hovedtrækkene at stamme fra 1880'erne, og da den samtidigt fortæller et vigtigt stykke historie om landsbyen Valby, hvorved den har stor kulturhistorisk betydning, ligesom den er en vigtig del af det gamle miljø, er den i vore øjne så bevaringsværdig, at nedrivning ikke bør tillades på noget tidspunkt".

Københavns Museum skrev i deres høringssvar:

"Vi er meget enige i udpegelsen af de bevaringsværdige bygninger. Der er tale om et samlet kulturmiljø med høj bevaringsværdi, hvor de enkelte bygninger har deres kulturhistoriske betydning i kraft af at være en del af dette bevaringsværdige kulturmiljø. Det nye byggeri bør i endnu højere grad tage hensyn til områdets

skala og egenart, så der så vidt muligt værnes om Valbys særegne identitet. Det gamle Valby rummer spor af hele udviklingen fra landsby til en del af storbyen København, en udvikling der fortsat kan aflæses og erkendes og derfor mener vi, at "smedjen" på Valby Langgade 55 også skal udpeges som bevaringsværdig. Den har været brændt, men da både skala, form samt vindues- og døråbninger formentlig følger den tidligere bygning, udgør bygningen stadig et vigtigt vidnesbyrd om områdets historie og bør sikres for eftertiden, da der er meget lidt bevaret fra Valbys tidlige historie".

Senere har Københavns Museum udtalt (11.12.2020):

"Københavns Museum har i et høringsvar d. 27.10.2020 vurderet at ovenstående bygning er bevaringsværdig, selvom den har været brændt. Vi er dog blevet i tvivl om det er korrekt, at den har været brændt. Vi mener, at der så vidt muligt bør værnes om Valbys særegne identitet. Det gamle Valby rummer spor af hele udviklingen fra landsby til en del af storbyen København, en udvikling der fortsat kan aflæses og erkendes og derfor mener vi, at smedjen på Valby Langgade 55 også skal udpeges som bevaringsværdig. Bygningen er et vigtigt vidnesbyrd om områdets historie og bør sikres for eftertiden, da der er meget lidt bevaret fra Valbys tidlige historie".

I **Bydelsatlas Valby** fra 1994 er smedjen beskrevet med *"Høj bevaringsværdi"* (s.63). Desuden er der følgende beskrivelse (s.15):

"Det Gamle Valby indeholder i dag spor af hele udviklingen fra landsby til en integreret del af storbyen. Dette viser sig som velbevarede enkeltbygninger. f.eks. den gamle rytterskole fra 1721, der indgår som en del af biblioteket i Skolegade og smedien, Valby Langgade 55".

I **Kulturministeriet, Slots- og Kulturarvsstyrelsens rapport, Fredede og Bevaringsværdige Bygninger** har Valby Smedje efter en ændring i 2011 fået SAVE-værdi 6 (lavere bevaringsværdi). Valby Lokalhistoriske Selskab og Arkiv har sendt en forespørgsel til Teknik- og Miljøforvaltningen vedrørende baggrunden for denne ændring. Vi er uforstående over for ændringen, da der ikke er sket nogen forandring i bygningen efter den kortlægning, der blev udført i 1993 i forbindelse med udarbejdelsen af bydelsatlas.

Valby gamle smedje har også en særlig historie. Den kunstsmedjevirkosomhed, der arbejdede i bygningen, var noget ganske specielt. De har fremstillet urskiverne, spiret og flere kunstsmedede genstande til Københavns Rådhus. I den periode (omkring år 1900) arbejdede smedjen også sammen med Thorvald Bindsbøll, som bl.a. fik sin keramik fremstillet hos Københavns Lervarefabrik, som var beliggende ved Valby Tingsted tæt ved smedjen. Der har formentlig været en tæt privat kontakt, idet familien stadig ejer genstande, som de har fået forærende af Bindsbøll. Som kuriosum kan nævnes, at smedjen også har fremstillet de urskiver, som blev brugt i den Olsen-Banden-film, hvor Banden kravler rundt i rådhusuret – det var nemt, de havde jo tegningerne liggende, som de selv bemærkede over for Erik Balling.

Valby Lokalhistoriske Selskab og Arkiv blev meget glade, da vi så, at du vil prioritere bevarelse af historiske bygninger og områder i København, så vi håber, at du på baggrund af ovenstående kan se, at Valbys gamle smedje er en perle, som skal stå på din liste over de bygninger, det er vigtigt at bevare. Vores ønske om bevarelse af bygningen støttes og Valby Lokaludvalg og mange valbyborgere.

Med venlig hilsen

Lene Helt Christiansen

Formand

Valby Lokalhistoriske Selskab og Arkiv

